Informatieboek Mien en Thai

Dit informatieboek geeft informatie over wie Thai en Mien zijn, hoe hun kwaliteit van leven kan verbeterd worden en praktische activiteiten en voorbeelden die je kan doen om hierbij te helpen.

Thai en Mien krijgen geen vaste begeleiding, dus informatie gaan vragen bij hen is dus onmogelijk. Informatie vragen bij de ouders kan, maar dit is moeilijk vanwege de taalbarrière. Dit informatieboek kan dus een hulpmiddel zijn om niet elke vrijwilliger of stagiaire vanaf 0 te moeten laten beginnen. Zo kan de tijd die je hier bent misschien meer met volle nut benut worden in plaats van de eerste dagen nog te moeten onderzoeken wat ze wel en niet kunnen en wat wel en niet zou kunnen werken. Dit kan dus op termijn positief zijn voor Thai en Mien op die manier.

Dit informatieboek is zeker niet volledig, wanneer je vind dat er iets mist mag dit natuurlijk steeds aangevuld worden! Dit kan alleen maar ten goede zijn van Thai en Mien.

Logboek

Mien en Thai krijgen geen regelmatige begeleiding, enkel wanneer er een vrijwilliger of stagiaire komt krijgen ze wat extra hulp of activiteiten. Dit logboek is gemaakt om te kunnen weten wat vorige vrijwilligers al gedaan en geprobeerd hebben bij hen. Dit kan ervoor zorgen dat niet iedere keer hetzelfde wordt gedaan of er hen dingen worden aangeleerd die ze misschien al kunnen. Zo kan er misschien meer voortuitgang worden geboekt met hen, wanneer je kan verder bouwen op wat de vorige vrijwilliger heeft gedaan of waar hij/zij is moeten stoppen. Vrijwilliger kan hierin ook aanbevelingen geven die hij zelf niet meer kunnen doen heeft of die heel affectief bleken.

Naam	Datum	Wat gedaan, bij wie en evaluatie ervan
Steffie Vermeersch	**11/11/2019-1/12/2019**	**Bij Mien:** - Infoboek gemaakt - Basale stimulatietechnieken: wandelen, massage van de ledematen in zelfgemaakte snoezelruimte, trillingen aan lichaam brengen dmv deken, ledematen prikkelen met verschillende materialen ☐ Basale stimulatie bleek heel effectief, elke techniek die ik heb geprobeerd had positief effect - Onderhoud rolstoel: voorwielen laten repareren - 2 stukken speelgoed gemaakt: friemellap en babygym - Gesprek met ouders voor betere positionering en enkele tips voor massage van ledematen
Steffie Vermeersch	**11/11/2019-1/12/2019**	**Bij Thai:** - Infoboek gemaakt - Leren tellen tot 15 in Engels - Begonnen met aanleren alfabet: letters S A T P I N M D - Schrijfoefeningen gedaan op megasketcher (magisch bord) - Gesprek met ouders om hem vanaf januari te laten starten in school: gingen akkoord

Naam	**Datum**	**Wat gedaan en evaluatie ervan**

Naam	**Datum**	**Wat gedaan en evaluatie ervan**

Inhoud

Informatieboek Mien en Thai 1
Logboek 2
Kwaliteit van leven 6
Mien kan 8
Mien kan 8
Mien heeft volledige hulp nodig bij 8
Praktisch 9
Emotioneel en fysiek welzijn en ontwikkeling verbeteren 9
Aan ouders 9
Aan vrijwilligers 9
Sociale participatie verbeteren 9
Zelfstandigheid vergroten 9
Basale stimulatie technieken 11
Communicatieboek 17
Thai kan 20
Thai kan 20
Thai heeft volledige hulp nodig bij 20
Praktisch 21
Fysiek welzijn verbeteren 21
Aan ouders 21
Aan vrijwilligers 21
Participatie verbeteren 21
Oog-handcoördinatie 22
Hulpmiddelen 23
Beter leren 24
Tips om leermogelijkheden te verbeteren 24

Kwaliteit van leven

Het persoonlijk welzijn kan afgemeten worden aan de kwaliteit van leven, het is een wetenschappelijk concept die bestaat uit 8 factoren binnen 3 clusters

1. Persoonlijke ontwikkeling	Onafhankelijkheid
2. Zelfbepaling	
3. Persoonlijke relaties	Sociale participatie
4. Sociale inclusie	
5. Rechten	
6. Emotioneel welzijn	Welbevinden
7. Fysiek welzijn	
8. Materieel welzijn	

Wanneer je werkt met een kind met een beperking is het belangrijk om steeds met deze 8 factoren rekening te houden. Je bekijkt de situatie van het kind binnen deze factoren, evalueert ze en bedenkt manieren om ze eventueel beter te maken zo nodig.

Mien

Wie is Mien

Mien is 20 jaar oud.

Ze woont bij haar ouders, broertjes en zusjes

Mien heeft een meervoudige beperking.

Mien houdt van interactie met anderen rondom haar

Mien houdt van verschillende geluiden (muziek, stemgeluid,..)

Mien kan

Mien kan

- Rechtstaan met behulp van ondersteuning
- Wandelen met behulp van ondersteuning
- Trappen doen met behulp van ondersteuning
- Transfers maken naar hangmat of rolstoel met behulp van ondersteuning
- Spelen met verschillende materialen, ze vind het leuk om te observeren en nieuwe dingen te leren
- Eten en drinken met wat hulp
- Dingen grijpen en los laten en naar voorwerpen reiken
- Signalen geven wanneer ze naar toilet moet
- Zelfstandig rechtop zitten met of zonder leuning
- Luisteren
- Communiceren door gebruik te maken van lichaamstaal

Het is belangrijk om steeds te stimuleren wat ze wel nog kan. Haar zelfstandig laten uitvoeren wat ze nog kan bevordert haar ontwikkeling.

Mien heeft volledige hulp nodig bij

- Zich wassen
- Zich aankleden
- Naar het toilet gaan
- Vooruit duwen rolstoel
- Haar behoeftes te verduidelijken, ze kan geen gesproken taal gebruiken

Praktisch

Emotioneel en fysiek welzijn en ontwikkeling verbeteren

Aan ouders

- Verzorgen van de levensfases: aanbrengen van ritmes in waken, slapen, eten en verschonen bevordert de rust en het schept ook betere voorwaarden voor betere ontwikkeling
- Het warmen van de ledematen door inwrijven met handen en met olie (goed voor doorbloeding en de spieren)
- Beurtrol opstarten met vrijwilligers van community om 1 keer per week bij haar langs te gaan en activiteit te doen met haar.
- Positioneren

Houdingsvariatie is belangrijk. Mien zit bijna al haar tijd in een hangmat terwijl ze een goede zithouding heeft. Zou goed zijn als ze per dag een uurtje in de rolstoel zit. Zitten in de rolstoel geeft haar ook meer bewegingsvrijheid met haar armen.

Aan vrijwilligers

- Het warmen van de ledematen door inwrijven met handen en met olie (goed voor doorbloeding en de spieren)
- Basale stimulatie (zie verder)
- Spelletjes en activiteiten met vrijwilliger om met lichaam te ervaren
- Betere vrijetijdsbesteding voorzien die ze zelfstandig kan uitvoeren. Mien heeft geen enkele activiteit om te doen doorheen de dag. Door het aanbieden van aangepast speelgoed of materiaal kan ze zelf ervaringen leren op doen en zich vermaken.

Sociale participatie verbeteren

- Communicatie vergroten door gebruik van hulpmiddelen (vb. foto's, voorwerpen) of communiceren door gebruik te maken van zintuigen tast, gehoor, reuk en smaak

Zelfstandigheid vergroten

- Door gebruik van hulpmiddelen zelfstandigheid vergroten zoals haar zelf leren drinken, met behulp van aangepaste beker vb. handycup drinkbeker met tuitdeksel

Basale stimulatie

Gericht op het behouden en uitlokken van waarnemingen en communicatie, zo ontstaat er meer uitwisseling tussen de eigen ik en de wereld rondom haar. Het helpt om haar beter bekend te maken met haar eigen lichaam.

Basale stimulatie doe je door de zintuigen te prikkelen door aanrakingen, bewegingen en trillingen.

Snoezelen = snuffelen en doezelen is een vorm van basale stimulatie. Het kan activerend worden gebruikt (explorerend snuffelen), relaxerend of passief zijn (rustgevend doezelen). Hierbij ga je primaire visuele, auditieve, tactiele, smaak en reukprikkels aanbieden in een sfeervolle omgeving (vaak een snoezelruimte).

Voorbeeld van relaxatie snoezelen die ik heb toegepast bij Mien:
Materiaalkamer van de guesthouse omgetoverd tot basis snoezelkamer door gebruik te maken van zacht gekleurde lampen (aanwezig hier), rustgevende muziek en zachte matras met dekens en kussens. Ik heb haar eerst naar een filmpje laten kijken van de oceaanwereld op relaxerende muziek en daarna de ledematen gemasseerd met lekker ruikende bodylotion eveneens op rustgevende muziek. Dit hielp om alle spanning uit haar ledematen te krijgen en haar tot rust te brengen. Mien heeft hier enorm van genoten. Ook de trip naar hier vond ze leuk, ze was gefascineerd door alles rond haar.

Snoezelmateriaal die vaak in snoezelruimtes word gebruikt

- Lavalamp
- Etherische geurolie
- Bubbelbuis
- Geurverspreider
- Led kussens
- Sterren projectie
- Regenbuis
- Massage kussen
- Magnetron knuffels
- waterprojector
- glow in the dark stickers
- sensorische bal

Basale stimulatie technieken

Massage van de ledematen

- Ledematen prikkelen terwijl ze neer ligt verschillende materialen: breng de materialen zoals zachte teddybeer, bal, borstel, … zacht en met zorg over het lichaam. Werk ledemaat per ledemaat en doet dit heel voorzichtig, ook niet meteen volledig ledemaat prikkelen maar in stukken werken vb. eerst hand, dan onderarm dan elleboog en dan bovenarm
- Samen wandelen door lichaam te begeleiden met eigen lichaam, kan dit door voorbeeld achter haar te gaan staan en dan samen te stappen. Heeft het graag dat ze kan stappen, maar is heel onzeker en bang dus heeft ze zeker de ondersteuning en begeleiding nodig.
- Mien op deken leggen en trillingen aanbrengen in heel lichaam door met deken te schudden. Helpt om haar tot rust te brengen en haar tics weg te krijgen.

Leg haar op een deken, deken komt tot aan schouders en enkels. Daarna leg je de zijde van het deken die bij jou knieën ligt op haar lichaam en neem je de buitenkant vast door over het lichaam te gaan.

Deze neem je stevig vast met je handen terwijl je op je knieën zit. Door dit te doen kan je het lichaam van de ander volledig laten bewegen door gewoon korte zachte trek bewegingen te maken.

Wat rustgevende muziek en een stille omgeving hierbij kan zeker helpen!

- Met washandje en water ledematen stimuleren door er heel voorzichtig over te gaan
- Zintuigelijk voorlezen: Verhaal voorlezen en terwijl enkele zintuigen prikkelen door gebaren, foto's en aanrakingen vb. kever klimt omhoog en met vingers op arm van Mien bewegen of teddybeer gebruiken als personage van het verhaal
- Benen en rest van lichaam stimuleren door trillingen aan te bieden in zithouding

Mien haar voeten en benen in grote plastic zak stoppen en met de hendels zo trillingen aanbieden.

- Met haardroger warme en koude luchtstroom op lichaam laten voelen, wel opletten dat ze niet schrikt van geluid.
- Wandelen door dorp met rolstoel: hobbelige wegen zorgen voor prikkels

Spelletjes en activiteiten

Een belangrijk aspect van de ontwikkeling is het opdoen van ervaringen door tasten. Omdat Mien al veel van deze "ervaring door voelen" heeft gemist en nog steeds mist, door gebrek aan zelfstandigheid, beschrijf ik enkele activiteiten of spelletjes die je kan doen die hierbij kunnen helpen.

- Met vinger verf spelen: laten uitsmeren op papier, handafdrukken zetten; laten zien hoe ze zelf iets kan creëren en textuur laten ervaren. Kan dit ook laten uitsmeren op benen of armen
- Zandspelletjes: zand in kleine bak doen en handen en voeten hierin verbergen.
- Nieuwe texturen laten ervaren zoals scheerschuim, douchegel, slagroom uitsmeren. Dit kan je Mien zeker niet alleen laten doen aangezien sommige zaken giftig zijn
- Voetbadje geven met schuim
- Bakken vullen met verschillende materialen zoals rijst, macaroni of bonen. Haar hier laten voelen, deze activiteit kan je nog interactiever maken door een voorwerp of twee te verstoppen in de bak en haar dit te laten zoeken. Wanneer haar dit niet lukt na enige tijd, mag je het voorwerp gerust zelf plots terug tevoorschijn laten komen.
- Kinderdeeg maken met zout, meel en water: ook terug laten ervaren en proberen haar vormen te laten kneden
- Haar lichaam (hoofd niet) volledig indraaien met wc-papier: dit moedigt aan tot gerichte bewegingen maken omdat dit bij de minste beweging scheurt. Kan ook wc-papierrol helemaal afrollen en op hoop smijten en haar hiermee laten rollebollen.
- Bak of kinderbadje vullen met papiersnippers en haar hierin zetten

Speelgoed

Ook speelgoed kan helpen bij het opdoen van nieuwe ervaringen en stimuleren tot betere ontwikkeling. Eveneens is speelgoed natuurlijk ook belangrijk bij het beleven van plezier. Maar omdat bestaand speelgoed vaak niet past bij de belevingswereld van een kind met een beperking of te complex is voor hen, moet er naar alternatieven worden gezocht.
Het zou enorm tof zijn om een speelgoedbox te kunnen maken voor haar met verschillende stukken in zodat ze regelmatig kan afwisselen. Ze speelt graag met en ontdekt graag voorwerpen:

Tijdens mijn verblijf hier heb ik 2 stukken speelgoed gemaakt voor Mien, namelijk een friemellap en een babygym om boven haar te hangen met verschillende voorwerpen die geluid maken en anders voelen.

Maar er zijn nog veel verschillende soorten stukken speelgoed die je kan maken die leuk zouden zijn, waar ik jammer genoeg geen tijd meer voor had. Bij deze soms ik er enkele op

- Plaat met cd's aan: Gaatjes boren in plaat, schroef in draaien en vooraleer je de cd op de schroef steekt een kort buisje op zetten zodat de cd's beter kunnen bewegen omdat ze voor het bord hangen.

- Lege plastiek flesjes met verschillend materiaal vullen, daarna een elastiek erdoor steken en tussen boog of standaard spannen
- Grote stevige ballon met rijst of iets anders opvullen en ophangen
- Bal in netje steken met kralen aan en ophangen
- Zakjes van katoen maken en opvullen met pitten, rijst, bonen
- Wiel met kralen: wiel ophangen aan twee touwen tussen standaard zodat het kan rond draaien

- Muziekinstrument maken vb. Rammelaar maken met belletjes of windgong ophangen
- Map met behangpapier: dit is een kant en klaar voorwerp die veel stimulering kan bieden door al de verschillende texturen. Mee te brengen vanuit België eventueel.
- Kleerhanger bamboe: aan een kleine kleerhanger een draad hangen met dunne bamboe staafjes en kralen in verschillende lengten op rijgen. Dit dan ophangen en als je er tegenslaat maakt het een aangenaam geluid.

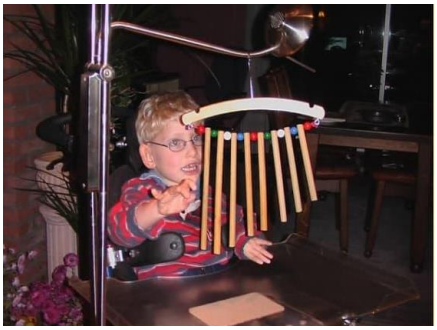

- Dier in hout met wasknijpers: zo kan ze proberen de wasknijpers er af te halen of ze er gewoon af te duwen of slaan.

Communicatie

Communicatie met Mien verloopt niet zoals met een gewoon kind, ze heeft verminderd taalbegrip en kan zelf ook niet spreken. Omdat het wel steeds belangrijk blijft om te communiceren om relatiegericht te kunnen werken, is het belangrijk om communicatieniveau aan te passen.

Veel zachte aanrakingen zijn zeker nodig in het begin om haar vertrouwen te winnen. Ze begrijpt ook verschillende gebaren of handelingen zoals wanneer je voor haar gaat staan en je handen uitsteekt, snapt ze dat dit is om recht te staan. Ze neemt dan je handen vast en richt haar op. Wat ook helpt is om concrete voorwerpen te gebruiken om te vragen wat ze wil zoals haar waterbeker tonen of speelgoed,…

Communicatieboek

Wat momenteel wel nog heel moeilijk is voor haar is om haar gevoel of wensen uit te drukken naar anderen toe. Ook de ouders hebben het soms moeilijk om te weten wat ze nou precies wil. Een eventuele oplossing hiervoor zou een communicatieboekje kunnen zijn. Dit is een geïndividualiseerd klein boekje met pictogrammen of foto's die ze dan kan aantonen om duidelijk te maken wat ze wil.

Het probleem is dat dit enige tijd duurt om te kunnen implementeren. Je moet namelijk eerst kunnen nagaan welke pictogrammen ze begrijpt en daarna haar het boekje leren gebruiken. In België zijn we hier meestal meerdere weken en soms zelfs maanden mee bezig. Hier had ik jammer genoeg dus ook niet de tijd voor. Maar het is zeker het proberen waard als je langer de tijd hebt! Internet kan je hier heel behulpzaam mee zijn natuurlijk.

Hulpmiddelen

Er zijn heel veel hulpmiddelen beschikbaar die de situatie van een kind kan verbeteren en hen kan helpen zelfstandiger te zijn.

Hulpmiddelen die bij Mien haar situatie zeker zouden kunnen helpen zijn: elektrische rolwagen, aangepast bestek en bord, antislipmat, aangepaste beker, positioneringskussens,… Maar omdat sommig materiaal natuurlijk heel duur is en er hiervoor geen terugbetaling mogelijk is, moet er worden gekeken naar de zaken die meest prioritair zijn.

Mien wordt soms alleen gelaten wanneer ouders moeten gaan werken en omdat ze momenteel volledig afhankelijk is van hen om te eten of drinken zou zelfstandig kunnen drinken al een enorme verbetering zijn voor haar. Ze heeft nog voldoende grijpfunctie om een beker vast te kunnen houden. Een goede aangepaste beker voor haar zou een handycup met tuitdeksel kunnen zijn. Dit is een vrij goedkoop product in België.

- ☐ Wanneer dit tot bij haar zou geraken, zou er iemand haar ook moeten aanleren om hiermee zelfstandig te drinken. Ze zal moeten de functie van de beker leren kennen en leren hoe ze ermee moet omgaan.

Thai

Wie is THai

Thai is 14 jaar oud.

Hij woont bij zijn grootouders en broertjes en zusjes, zijn ouders wonen in Thailand

Thai heeft spina bifida en hydrocephalus

Thai houdt enorm van spiderman

Thai kan

Thai kan

- Zich vooruit bewegen door zijn lichaam op te duwen met zijn handen op de grond
- Kan zich zelfstandig vooruit duwen in rolstoel
- Transfers maken naar rolstoel
- Spelen met verschillend speelgoed en zijn buurjongetjes
- Zelfstandig eten en drinken
- Naar voorwerpen reiken en deze grijpen en loslaten
- Met gesproken taal communiceren
- Zelfstandig rechtop zitten met leuning
- Schrijven, maar het is wel moeilijk voor hem

Het is belangrijk om steeds te stimuleren wat hij wel nog kan. Hem zelfstandig laten uitvoeren wat hij nog kan bevordert zijn ontwikkeling.

Thai heeft volledige hulp nodig bij

- Zich wassen
- Zich aankleden
- Naar het toilet gaan, zit met soort sonde systeem; hij kan zelf niet meer aanvoelen wanneer hij naar toilet moet

Praktisch

Fysiek welzijn verbeteren

- Af en toe benen mobiliseren, passief helpen de benen te bewegen en masseren. Omdat hij kan deze zelf niet meer bewegen is er een minder goede doorbloeding in de benen. Dit kan vaak een oncomfortabel gevoel mee brengen.
- Beter incontinentiemateriaal. Hij is een jongen van 14 jaar en dit is dus niet goed voor zijn welbevinden wanneer hij zo vaak ongelukjes heeft.

Aan ouders

- Belang van school laten inzien, hen duidelijk maken dat ze Thai moeten aanmoedigen om naar school te gaan.

Aan vrijwilligers

- Zelfredzaamheid vergroten door aangepast mobiliteitsmiddel; krijgt fiets in januari 2020 die hij kan bedienen met zijn armen. Evalueren of dit goed gaat en of hij hier veel gebruik van maakt. Eventueel helpen en bijsturen als het nodig is. Ook controleren of fiets nog in orde is, materiaal wordt hier vaak niet goed onderhouden: de klusjesman in het dorp die guesthouse ook onderhoud kan je hier zeker mee helpen.
- Persoonlijke ontwikkeling vergroten door
    - Oog-handcoördinatie te verbeteren
    - Educatie: Thai is gemotiveerd om te leren, maar het is enorm moeilijk voor hem. Heeft veel achterstand en door zijn beperking leert hij ook moeilijker dan andere kinderen. Heeft de juiste ondersteuning, begeleiding en aanmoediging nodig

Participatie verbeteren

- Hem meer betrekken in de community

Bij mijn aanwezigheid heb ik Thai mee genomen naar de opruimactie en naar het feestje achteraf 's avonds om hem nog eens te tonen dat er meer is dan enkel zijn straat.

Oog-handcoördinatie

Bewegen is een voorwaarde om te leren. Echt leren is niet enkel een mentaal proces, maar doe je met al je zintuigen. Goede coördinatie van de ogen, oren en handen zijn nodig bij het leren van vaardigheden zoals lezen en schrijven van letters en getallen. Bewegen is voor alle kinderen en volwassenen die willen leren belangrijk, niet alleen voor jonge kinderen.

Oog-handcoördinatie is een complexe cognitieve vaardigheid omdat je je visuele en motorische vaardigheden moet combineren en onze handen te laten sturen door de visuele stimulatie die onze ogen ontvangen. Het is het vermogen acties uit te voeren die het gelijktijdige gebruik van onze ogen en handen vereisen.

Een kind met spina bifida heeft vaak problemen met oog-handcoördinatie, net zoals Thai. Het is dus belangrijk om dit regelmatig te trainen. Want je hebt dit niet enkel nodig bij het leren, oog-handcoördinatie is nodig voor de meeste dagelijkse activiteiten.

Voorbeelden waarbij oog-handcoördinatie nodig is:

- Schrijven
- Sporten zoals basketbal, tennis, handbal,..
- Een sleutel in een slot steken

Praktische oefeningen om dit te trainen

- Verven
- Wasknijpers volgens patroon in verschillende hoogtes laten opsteken
- Spelen met constructiemateriaal zoals Lego
- Papier vouwen: vliegtuigjes, waaier,…
- Lijnen trekken van stip naar stip
- Overtrekken van grote tekeningen (klein te moeilijk voor hem)
- Balspelletjes: vb. gewoon bal vangen en werpen
- Online spelletjes spelen, op internet vind je verschillende spelletjes die oefenen op oog-handcoördinatie.
- Oefenen op pengreep en verschillende schrijfoefeningen

Hulpmiddelen

Ook voor Thai zijn er hulpmiddelen die zijn situatie zouden kunnen verbeteren zoals elektrische rolwagen, antidecubituskussen, orthesen, positioneringskussens, aangepast bestek, enzovoort. Maar vooral therapie en training zouden zijn situatie kunnen verbeteren, jammer genoeg krijgt hij hier niets van therapie.

Een simpel hulpmiddel die hem zou kunnen helpen om zijn schoolsituatie te verbeteren is aangepast schrijfmateriaal. Wanneer dit er niet is, is het beter om hem te laten schrijven met viltstiften of dikker schrijfmateriaal, dunne pennen of potloden zijn moeilijker voor hem om vast te nemen.

Enkele voorbeelden van hulpmiddelen die je op elke gewone balpen of potlood kan schuiven. Wat voor Thai zijn situatie wel goed zou zijn.

Driehoek grip	Driehoekgripper (holle vlakken)	Setro schrijfhulp
Verdikt schrijfmateriaal **Heeft 3 vlakken om zo goede positie van de vingers te kunnen plaatsen** **Hebt ze in verschillende maten**	**Verdikt schrijfmateriaal** **Heeft 3 holle vlakken voor juiste positie van vingers en stevige greep** **Hebt ze in verschillende maten**	**Uitermate geschikt om verkeerde penhouding te corrigeren** **3 uitsparingen voor juiste positie vingers**

Update:
Blijkbaar is dit te vinden in Siem Reap in een winkel genaamd IBC. Ik was jammer genoeg al weg uit het dorp wanneer ik dit ontdekt heb.

Beter leren

Voor een kind met spina bifida is het niet altijd evident om te functioneren zoal andere kinderen.

Kind met spina bifida heeft vaak verminderde cognitieve functies zoals:

- Executieve functies: vaardigheid om te plannen, organiseren en beslissingen te maken. Executieve functies heb je bijna bij elk plan om een taak uit te voeren nodig. De vermindering aan executieve functies heeft invloed op focussen van aandacht, zelfcontrole, zelfstandig denken en evalueren van eigen werk.
- Oog-handcoördinatie: zoals eerder vermeld
- Zwakkere visuele perceptie en ruimtelijk inzicht
- Verminderde geheugenfuncties

Tips om leermogelijkheden te verbeteren

- Trainen van geheugen is enorm belangrijk dus veel geheugenspelletjes doen en hem ook zelfstandig enkele geheugenspelletjes aan leren zoals memory
- Vanwege verminderd geheugen is veel herhaling nodig en hem helpen in maken van geheugensteuntjes
- Zoveel mogelijk visuele ondersteuning bieden vb. bij tellen foto's met aantal op
- Veel succeservaringen laten beleven
- Veel structuur aanbieden tijdens lessen
- Steeds verwachtingen duidelijk aangeven, zorgt voor zelfzekerheid bij hem als hij weet wat er verwacht wordt.
- Steeds duidelijk en korte instructies geven bij geven van taak
- Taken zoveel mogelijk onderverdelen in subtaken
- Concreet materiaal aanbieden dat hij kan zien en voelen. Dit is vaak duidelijker dan woorden of symbolen vb. voorwerpen tellen
- Voldoende afwisselen van aandacht eisende en kortere ontspannen taakjes
- Bied ondersteuning bij het maken van denkstrategieën
- Leer hem patronen te herkennen
- Eigen tempo is belangrijk, geef hem de kans
- Prestaties altijd vergelijken met zijn eigen voorgaande prestaties en niet met die van ander kind
- Steeds blijven aanmoedigen en prijzen